

Dr Heino Noor 95

24. aprillil sai dr Heino Noor – kliinilise toksikoloogia rajaja Eestis – 95aastaseks. Ei ole just väga sageli võimalik Eesti Arsti veergudel õnnitleda kolleegi nii väärika juubeli puhul. Eriti meeldiv on tõdeda, et vaatamata aastatele on kolleeg säilitanud erksa meelega, terava mõistuse ja hea mälu, ehkki füüsiline tervis väga kiiduväärt ei ole.

Juubilar on 4 aastat noorem kui Eesti Vabariik, ta on sündinud 1922. aastal Haapsalus, lõpetanud 1941. aastal sealse gümnaasiumi. Heino Noor ja tema perekond on pidanud üle elama kõik mõtteted koledused, mille tõi kaasa Eesti riigi sunnivõimuline liitmine Nõukogude Liiduga 1940. aastal. Tema ema ja isa arreteeriti, süüks osavõtt vabadussõjast, kaitseliidust ja naiskodukaitsest. Nad hukati ilma kohtuotsuseta vangilaagris kui nõukogudevastased elemendid.

1941. aastal, kui sõda jõudis Eestimaaale, mobiliseeriti Heino Noor nagu paljud tema eakaaslaste Nõukogude Armeesse. Enamik Eestist mobiliseeritud kutsealuseid transporditi laevadel Leningradi. Neid laevu ründasid Saksa armee lennukid ja laevad ning paljud noored mehed leidsid märja haa Soome lahes. Heino Noorel vedas: teda transportinud laev küll uputati, aga ta pääses eluga. Eesti Laskurkorpuses läbis ta sanitaarinstruktori kursused ja võttis osa lahingutest Velikije Luki all. Aastal 1944 ta arreteeriti, kuna kaaslaste seas leidis üks Haapsalust pärit noormees, kes oma naha päästmiseks kandis vastavatele organitele ette Heino Noore päritolust ja meelsusest.

Vangilaagrist vabanes Heino Noor 1952. aastal, passis märkus

„sotsiaalselt ohtlik element“. Eestisse naasis ta märtsikuus, asus elama Tartusse, sünnilinnas Haapsallu teda elama ei lubatud. Ta üritas astuda arstiteaduskonda, kuhu teda tema mineviku tõttu vastu ei võetud. Meditsiiniharidust võimaldati tal omandada Tartu Meditsiiniõppes, mille ta lõpetas 1954. aastal velskri diplomiga. Siiski õnnestus tal 1955. aastal astuda arstiteaduskonda, mille ta lõpetas arstina *cum laude* 1961. aastal.

Töele asus värske arst Tartu Linna Polikliinikus, kus asutas kutsehaiguste kabineti ja sai selle juhatajaks. Paralleelselt töötas ta osalise koormusega ka ülikooli närvikliinikus. Mineviku varjud aga kummitasid endiselt edasi. Tartu Riiklik Ülikool suunas 1963. aastal Heino Noore Moskvasse kutsehaiguste sihtaspirantuuri. See karjäär kestis aga vaid 2 kuud – Eesti NSV Kõrgema Hariduse Ministeerium leidis, et selline poliitiliselt ebaustav

inimene ei sobi ENSVs edendama teaduslikku ja praktilist tegevust nõukogude inimeste töötervishoiu alal.

Kogu oma arstielu veetis juubilar närvikliinikus ja hiljem ka intensiivravi kliinikus. Ta juurutas ägedate mürgistustega haigete ravivõtteid, sealhulgas diureesi forsseerimise ja hemodialüüsi rakendamise. Teda võib õigusega pidada kliinilise toksikoloogia rajajaks Eestis. Paljude aastate vältel oli ta kogu Eesti ravi-asutustele mürgistuste diagnoosimise ja ravi konsultant.

Ilmselt on läbielatud vintsutused ja korduvalt surmaga silmitsi seismised õpetanud auväärset kolleegi hindama elu ja oskust olla kõigis olukordades inimene. Ta on korduvalt rõhutanud, et võib mõista vältimatuid, mittejuhitavate jõudude põhjustatud katastroofe ja ebameeldivusi, kuid teise inimese poolt teisele tehtud pahategusid ei saa aktsepteerida. Arstina on tema kreedo olnud teha kõik, mis arsti võimuses, et surma vältida või vähemalt edasi lükata. Tänapäevane, nagu ta nimetab, tants raha ümber meditsiinis ja rahalugemine on talle võõras.

Heino Noor on oma arvukatele kolleegidele ja õpilastele olnud humaanse ja eetilise arsti eeskuju. Talle on loomuomane täpsus nii tegudes, sõnas kui ka kirjas. Tal on oskus hinnata olukordi ja inimesi omamoodi inglaskliku huumorita-juga.

Täname lugupeetud kolleegi kõige tehtu eest ja õnnitleme auväärse juubeli puhul.

**Kolleegide nimel
Väino Sinisalu**